

LINKÖPING UNIVERSITY INTERDISCIPLINARY STUDIES 19 (2015:19)

Forsknings-samverkan i politik och praktik

Sara Gustafsson
Anna-Carin Ramsten

Forskningsamverkan i politik och praktik

- En översikt av initiativ och metoder för utvärdering av forskningskvalitet och genomslag

Sara Gustafsson & Anna-Carin Ramsten

Linköping University Interdisciplinary Studies 19 (2015:19)

Förord

Linköpings universitet (LiU) har en lång tradition av att samverka med det omgivande samhället, både vad gäller forskning och undervisning. Under de senaste åren har betydelsen av samverkan och dess koppling till forskningens kvalitet aktualiserats, både internationellt och nationellt. Som ett resultat av detta startade LiU 2014 ett internt utvecklingsprojekt (LiPSS- Linköpings universitets Policy för Strategisk Samverkan) i syfte att utveckla arbetsmetoder och organisationsstrukturer för att främja samverkan inom utbildning och forskning.

Den här rapporten är ett resultat av det utvecklingsarbete som drivits inom ramen för projektet. Syftet med rapporten är att fungera som diskussionsunderlag för Linköpings universitets forskningsmiljöer och centrala administration kring frågor som rör forskningssamverkan. I arbetet med denna rapport har bland annat Fredrik Elinder, Göran Hessling, Jenny Palm och Lars Rydberg bidragit med värdefulla kommentarer.

Även om rapporten fokuserar på Linköpings universitet, hoppas vi att den kan vara intressant även för andra lärosäten.

Författarna svarar själva för innehållet i denna skrift.

Sara Gustafsson, lektor IEI, projektledare LiPSS Forskningssamverkan

Anna-Carin Ramsten, forskningskoordinator ISV, projektledare LiPSS Ledning & Organisation

Innehållsförteckning

Inledning	4
Tillvägagångssätt.....	7
Forskningens villkor – från frihet till detaljstyrning?	8
Kort historisk återblick	8
Några reformer för forskningsfinansiering	9
Samverkan i forskningspolitiken	11
Utvärdering och definition av forskningens genomslag	12
Erfarenheter av kvalitetsutvärderingar vid svenska lärosäten	14
Exempel på syfte och mål för kvalitetsutvärderingar	14
Olika former av forskningsdokumentation för kvalitetsutvärderingar.....	15
Kvalitetsutvärdering vid Medicinska fakulteten – exempel från LiU	18
Några milstolpar i LiUs samverkanshistoria.....	19
LiU och samverkan med det omgivande samhället	20
Forskningsmiljöernas önskemål om stöd för forskningssamverkan	22
Förslag till frågor för vidare diskussion kring forskningssamverkan vid LiU	22
Källmaterial	24

Inledning

Samhällets och forskningsfinansiärernas ökade intresse av och förhoppningar om att forskningen ska lösa samhällets utmaningar har lett till ökade krav på lärosäten att redovisa forskningens genomslag. Detta påverkar universiteten och forskarna genom att utforma forskningsansökningar och projekt som beskriver hur samverkan med omgivande aktörer ska ske. Flera av de svenska lärosätena har redan en etablerad samverkanskultur och det finns en mängd initiativ till utvärdering av forskning och dess genomslag. Under de senaste tio åren har ett tiotal svenska lärosäten på eget initiativ genomfört den här typen av kvalitetsutvärderingar. Syftet med dessa har varit att bidra till den strategiska verksamhetsutvecklingen. Samtidigt utvecklar forskningsfinansiärerna nya metoder och modeller som lärosätena förväntas följa för att utvärdera forskningens kvalitet, där samverkan är en viktig faktor. En utmaning är att få modeller som utvecklar samverkan och inte bara identifierar mätbara aspekter av samverkan. Ytterligare en utmaning uppkommer i och med att parallella system uppstår och det är att få dessa parallella system att fungera simultant.

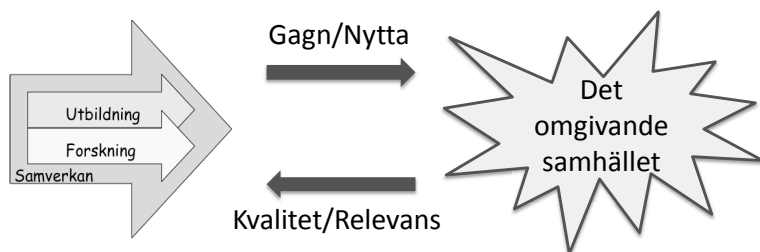
För att utveckla kvaliteten i samverkan är det viktigt att kvalitetsutvärderingar inte blir isolerade aktiviteter som görs enbart för att uppfylla finansiärernas krav utan att modeller utvecklas som bidrar till lärosätets eget kvalitetsarbete. Ett sätt att få dessa modeller att bli ett kvalitativt bidrag är att utveckla en lokal beredskap inför de kommande forskningsutvärderingarna.

Linköpings universitet (som är fokus för den här rapporten) har en lång tradition av samverkan. Ett exempel är temaforskningen (som inrättades i början av 1980-talet) som var unik både vad gäller tvärvetenskapligheten och kopplingen till samhällsnytta. Många av forskningsmiljöerna vid Linköpings universitet (LiU) har väl utvecklade modeller för att dokumentera och följa upp sin forskningsverksamhet. Ofta är detta ett resultat av externa forskningsfinansiärers krav på avrapportering och fortsatt finansiering.

Vi ser ett behov av att bygga upp kunskap kring hur man framgångsrikt kan dokumentera samverkan så att vi är beredda den dag denna komponent eventuellt kommer med i framtida kvalitetsutvärderingar. Och även om samverkan inte kommer att ingå så kommer forskningssamverkan bli en framgångsfaktor för att attrahera externa medel både nationellt men också internationellt.

Fig. 1 ger en bild av LiUs syn på relationen mellan samverkan och utbildning och forskning samt hur den ser ut i förhållande till det omgivande samhället.

Vår syn på samverkan

Figur 1. Samverkan som en del av utbildning och forskning vid LiU¹

En analys, genomförd av Ramsten och Snickars², som är baserad på utvärderingar gjorda vid brittiska lärosäten, visar att det finns ett tydligt samband mellan den vetenskapliga kvaliteten och forskningens samhällspåverkan (se Fig 2). Det är ytterligare en anledning till att är det viktigt att ta ett helhetsgrepp i diskussionerna om kvalitetsutvärderingar eftersom de går hand i hand. Figuren visar medelbetyg för varje undersökt forskargrupp inom samtliga brittiska universitet avseende vetenskaplig kvalitet (horisontellt) och samhällspåverkan (vertikalt). Sambandet anger att ju högre betyg en miljö fått för vetenskaplig kvalitet, desto högre har bedömningen varit för samhällspåverkan. En ökning på marginalen av betyget för vetenskaplig kvalitet ger ännu högre utfall för samhällspåverkan.

¹ Samverkansuppdraget vid LiU Peter Vårbrand

² Ramsten & Snickars (2015)

Figur 2. Samband mellan peer review av vetenskaplig kvalitet och samhällspåverkan enligt bearbetning av offentliga data REF 2014³.

Syfte

Den här rapporten har utformats med utgångspunkt i LiUs arbete med att, utifrån ett organisatoriskt perspektiv, utveckla stöd för forskningssamverkansprocesser samt dokumentera forskningens samhälleliga genomslag. Syftet med rapporten är att ge en översiktlig omvärldsanalys för forskningssamverkan då detta aktualiserats såväl nationellt som internationellt. Förhoppningen är att denna rapport ska fungera som ett diskussionsunderlag för miljöernas forskare i syfte att bidra till utvecklingen av den egna verksamheten. Vår ambition är att sätta samverkan i ett historiskt perspektiv men också bygga vidare på den samverkanstradition som präglar LiU. Även om fokus för denna rapport är Linköpings universitet tror vi att de problem och utmaningar som LiU står inför gäller för fler lärosäten.

³ Ramsten & Snickars (2015)

Tillvägagångssätt

Våren 2014 initierade LiU ett verksamhetsutvecklingsprojekt inom samverkan. Inom ramen för detta projekt genomförde vi tio intervjuer med forskningsledare/centrumföreståndare vid LiU. Parallellt genomfördes inom ramen för ett nationellt samverkansprojekt ytterligare 21 liknande intervjuer med forskningsledare vid andra lärosäten (de senare inom KLOSS-projektet⁴). Detta har bidragit till förståelse för hur forskningsmiljöer dokumenterar samverkan idag, hur de skulle vilja dokumentera samverkan i framtiden samt vilket stöd som önskas från förvaltningen. Utifrån intervjuerna kunde vi konstatera att det finns ett behov av tydligare kommunikation inom och mellan forskningsmiljöer samt mellan forskningsmiljöer och förvaltningen vad gäller forskningssamverkan. Vidare visade miljöerna på en tydlig medvetenhet kring de ökande kraven på att redovisa samverkan gentemot forskningsfinansiärer. Nästa steg i projektet blev därför att göra en omvärldsanalys för att se hur andra lärosäten arbetat med dessa frågor samt bilda oss en uppfattning om statsmakternas intentioner och initiativ. För att få en förståelse för den rådande samhällstrenden med en tydligare toppstyrning genom utvärdering av forskningens kvalitet och genomslag som råder i Sverige (och i andra länder) har vi därför studerat propositioner, de nationella forskningsfinansiärernas rapporter, rapporter från utvärderingar som gjorts i Storbritannien (Research Excellence Framework (REF)) samt svenska lärosätens egna utvärderingar/modeller.

I och med regeringens forskningsproposition från 2012⁵ har frågor kring forskningens kvalitet och resursfördelning aktualiserats. Vetenskapsrådet och VINNOVA m.fl. fick i uppdrag att arbeta fram modeller för att utvärdera forskningen och dess genomslag. En praktisk konsekvens av detta är att forskningssamverkan blivit en strategisk fråga för lärosätenas ledningar. Detta har medfört att många lärosätesledningar tagit initiativ till egna verksamhetsutvecklingsprojekt kring forskningssamverkan. Det betyder också att forskningssamverkan är ett område som utvecklas i snabb takt och att förutsättningarna ändras kontinuerligt. De resultat och resonemang som presenteras i den här rapporten präglar den diskussion som var aktuell i slutet av 2015.

⁴ Bjursell, Dobers, Ramsten (2015)

⁵ Regeringens proposition 2012/13:30

Forskningens villkor – från frihet till detaljstyrning?

Styrningen av universitet och högskolor har varit föremål för debatt och politiska diskussioner under hela 1900-talet. Vi ser att samverkan sedan länge gått som en röd tråd inom politikområdet men att detta tagit sig olika uttryck och inriktning. Här följer en sammanfattning som gör några nedslag av händelser som varit avgörande för utvecklingen av lärosätenas organisation och arbete och som påverkar på vilket sätt universitet och högskolor fungerar idag. Den utgår från texter av Andrén⁶, Kasperowski och Bragesjö⁷ samt Benner och Sörlin⁸. För en utförligare diskussion kring utvecklingen av högre utbildning, forskning och samverkan, se dessa författare.

Kort historisk återblick

Under första hälften av 1900-talet bestod det svenska högskolelandskapet dels av våra två gamla universitet i Uppsala och Lund, dels av en rad specialinriktade utbildningsinstitutioner som till exempel Chalmers, KTH, KI, handelshögskolorna i Göteborg och Stockholm, folkskoleseminarier i bland annat Linköping och Norrköping men också veterinär-, skogs- och lantbrukshögskolan (senare SLU). Principerna för styrning från statsmakterna innebar en stark detaljstyrning vad gäller omfattning och inriktning av lärosätets verksamhet men inom dessa ramar bestämde professorerna genom kollegiala beslut om verksamhetens inriktning. Forskarna bestämde till exempel själva sina forskningsuppgifter. Basanslaget skulle finansiera forskningen men skulle också täcka kostnader för undervisningen. När ett lärosäte ville utvecklas och expandera inom ett ämne gjordes det genom att statsmakterna inrättade nya professurer och i dessa tjänster ingick ett ansvar för grundläggande utbildning.

I och med 1977 års högskolereform kom lärosätena att inta en helt ny riktning vad gäller styr- och beslutsformer. Den kollegiala traditionen frångicks till förmån för en mer demokratisk representation i lärosätenas styrorgan. Dessutom stärktes kontakten med det omgivande samhället genom att företrädare för allmänna intressen men också yrkesliv och politik integrerades i lärosätenas olika beslutsprocesser. Med denna högskolereform minskade även statsmaktens detaljstyrning till förmån för ett ökat lokalt ansvar hos lärosätena.

Under 1980-talet fortsätter detta då industrins principer för styrning kommer att influera offentlig sektor. Man talade om decentralisering, privatisering, utvärderingar och målstyrning av verksamheten. Detta vidareutvecklas i och med 1991 års högskolereform som grundades i en politisk övertygelse att lärosätena behövde en ökad frihet för att fungera bättre. 1993 års autonomireform befäster det faktum att lärosäten inte längre är en förlängning av den centrala statsmakten. Universitetsstyrelsen får en ändrad roll då den skall ha en starkt samhällelig förankring med respekterad kompetens för att kunna svara för lärosätets långsiktiga strategiska planering. Kvalitet och prestation kommer i centrum.

Sammanfattningsvis kan man säga att statsmakternas styrning gått från en stark detaljstyrning till förmån för målstyrningsprincipen där motprestationen består av kvalitetskontroll genom utvärderingar och andra

⁶ Andrén (2013)

⁷ Kasperowski & Bragesjö (2011)

⁸ Benner & Sörlin (2015)

uppföljningar. Detta har skett samtidigt som högskolesektorn vuxit vad gäller etablering av fler högskolor, fler utbildningsplatser och en omfattande satsning på forskning.

Några reformer för forskningsfinansiering

Utvecklingen av forskningsfinansieringen karaktäriseras även den av ett antal reformer och politiska beslut som påverkat forskningens villkor under 1900-talet. Här beskrivs några utmärkande drag som har påverkat och bidragit till dagens system för forskningsfinansiering.

I slutet av 1930-talet växte kritiken mot forskarsamhället som ansågs konservativt och stagnerat. Folkhemstankarna växte sig starka och en grundsten i den politiska rörelsen var tilltron till vetenskapen som en garant för rationella och effektiva resultat för att lösa samhällets utmaningar inom teknik, bostadsbyggande,⁹ hälsa med mera. Alla var överens om att forskningen behövde mer resurser men på vilket sätt detta skulle ske var den stora frågan, diskussionen stod mellan ökade fakultetsanslag eller fristående forskningsrådsmedel.

Resultatet blev en utredning och år 1942 inrättas det första fristående forskningsrådet Teknikvetenskapliga forskningsrådet, TFR. Syftet var att tillgodose industrins och näringslivets behov av kunskapsbildning. Under kommande år inrättades ett antal forskningsråd inom olika politikområden som till exempel bostadsbyggande och hälsa. Dessa var inriktade på grundforskning med fokus på den enskilde forskaren. Storbritannien och USA utgjorde inspiration till denna forskningsatsning.¹⁰ Samtidigt tillsattes det en ny universitetsberedning som föreslog att lärosätena borde omorganisera och att basanslagen skulle öka för att garantera kvalitet i forskning och forskarutbildning.

Några decennier senare kom det nytt politiskt initiativ för att öka forskningens relevans och genomslag då man valde att satsa på sektorsforskning. Det var forskning som myndigheter beställde från universitet för att bygga upp en kunskapsgrund inom sina respektive politikområden. Denna satsning kan ses som ett tillägg till forskningsråden och handlade om områden som miljö, industriell utveckling och utbildning. I takt med statens minskade möjligheter att styra samhällsutvecklingen fasades sektorsforskningen ut under 1980- och 1990-talet.

Under 1990-talet får samverkan en mer framskjuten roll i forskningsfinansieringssystemet då ett antal nya aktörer i form av forskningsstiftelser bildades. Några exempel är Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (MISTRA), Stiftelsen för Strategisk forskning (SSF) och Stiftelsen för Kunskaps- och kompetensutveckling (KKS). Med dessa kommer en ny modell för forskningsfinansiering där medfinansiering från externa aktörer förutsätts. Detta ligger i linje med den europeiska utvecklingen inom området. Samtidigt lyfts forskningens roll för tillväxt och konkurrenskraft fram allt tydligare. Ett resultat blir att det vid många svenska lärosäten inrättas starka forskningsmiljöer och excellenta centra.

⁹ Ramsten (2014)

¹⁰ Andén (2013), s. 111ff

I början av 2000-talet sker en omorganisering av infrastrukturen för forskningsfinansiering då man inrättar fyra nya forskningsfinansierande myndigheter:¹¹

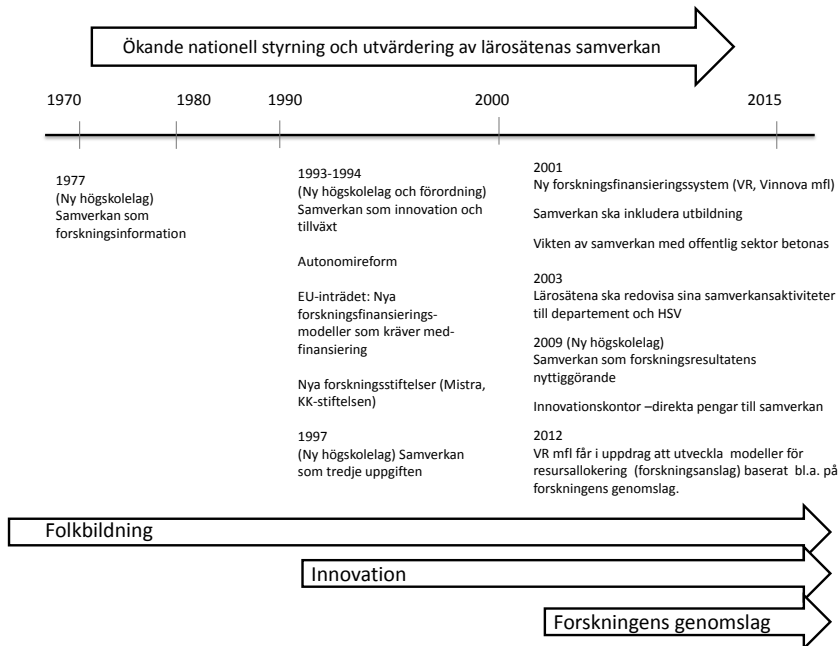
- A) Vetenskapsrådet avser att stödja svensk grundforskning inom hela det vetenskapliga fältet inrättas Vetenskapsrådet (VR). VR är en sammanslagning av Forskningsrådsnämnden (FRN), Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR), Medicinska forskningsrådet (MFR), Naturvetenskapliga forskningsrådet (NFR) och Teknikvetenskapliga forskningsrådet (TFR).
- B) Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, FAS, senare Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte).
- C) Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas). Tidigare forskning stöddes av Byggforskningsrådet och Skogs- och jordbrukets forskningsråd.
- D) Verket för innovationssystem (VINNOVA). VINNOVA har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Föregångare är Styrelsen för teknisk utveckling (STU) och Verket för näringslivsutveckling (NUTEK).

Sammanfattningsvis kan vi se att universitet och högskolor utgör en mer integrerad del av samhället än tidigare. Det märks bland annat på ett förändrat innehåll från disciplinär vetenskap till tvärvetenskap, från inomvetenskapliga frågeställningar till frågeställningar formulerade tillsammans med externa aktörer. Samtidigt innebär det en tydligare toppstyrning av forskningen med krav på snabba resultat och samhällsnytta.

¹¹ Vetenskapsrådet (2015)

Samverkan i forskningspolitiken

Utifrån ett svenskt perspektiv kan vi se att samverkan har haft olika mening och betydelse under årens lopp, från att främst betraktas som forskningsinformation (enkelriktad) till att ha fått en position där man ser ett mer ömsesidigt utbyte och lärande genom forskningens genomslag (se Fig. 3).

Figur 3. Samverkanstraditioner som illustrerar en, över tid, förändrad syn på samverkan

De olika samverkanstraditioner i figuren visar att det under olika tidsperioder varit olika fokus på samverkan men att dessa inte har ersatt den tidigare utan existerar parallellt. Traditionerna skiljer sig även inom och mellan olika vetenskapsområden.

I högskolereformen från 1977 innebär samverkan med det omgivande samhället forskningsinformation, det vill säga spridning av forskning och utvecklingsarbete.¹² Sedan dess har formuleringarna och kraven på lärosätena preciserats i ett antal utredningar, propositioner och revideringar av Högskolelagen. I 1996 års forskningsproposition¹³ förtydligas lärosätenas samverkansuppgift då den beskrivs som den tredje uppgiften jämte forskning och utbildning.¹⁴ Högskoleverket får samtidigt i uppdrag att utvärdera lärosätenas samverkansarbete och den första rapporten kommer 2004, *Högskolan samverkar*. Ett

¹² Högskoleverket (2004)

¹³ Regeringens proposition 1996/07:1

¹⁴ Kasperowski & Bragesjö (2011)

ytterligare förtydligande kommer i och med revideringen av Högskolelagen 2009. Tillägget handlar förutom om att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet också om att

”/.../verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.”¹⁵

För att ytterligare sätta press på lärosätenas samverkansarbete återkommer man i den senaste forskningspropositionen *Forskning och innovation* till hur detta ska operationaliseras:

Regeringen presenterar i denna proposition ett antal åtgärder för att öka nyttiggörandet av den kunskap som genereras i den offentligt finansierade forskningen. Dessa åtgärder syftar till att främja kvalitet och prestation i universitetens och högskolornas samverkan och nyttiggörande.¹⁶

I propositionen får Vetenskapsrådet i uppdrag (tillsammans med VINNOVA, Forte, Formas) att utreda en modell för utvärdering av forskningens relevans och samhällsnytta i syfte att föreslå en modell för resursfördelning till lärosätena. Tanken med uppdraget är att belöna kvalitet ur ett bredare perspektiv än tidigare. Det handlar speciellt om forskningsområden vars publiceringstraditioner inte fullt ut inkluderas i prestationsmått som citeringar och publiceringar samt externa medel.

Uppdraget kan ses som en tydlig signalpolitik från regeringen. I efterhand kan vi se att Vetenskapsrådet och VINNOVAs arbete tillsammans med Formas initiativ att följa upp forskningens genomslag har genererat verksamhet vid lärosätena. Samverkan har av dessa anledningar kommit att bli en ledningsfråga för många lärosäten på ett helt annat sätt än tidigare.

Utvärdering och definition av forskningens genomslag

Flera andra länder har genomfört kvalitetsutvärderingar av forskningen. I Australien, Italien, Finland, Danmark och Norge har man i huvudsak använt sig av indikatorer.¹⁷ Storbritannien har lång erfarenhet av att genomföra nationella utvärderingar av forskningens kvalitet. En väsentlig skillnad mellan Storbritannien och andra länder som nämns är att i det senare fallet inte är direkt kopplat till resurstilldelning.

Den senaste utvärderingen i Storbritannien, REF2014, hade följande syften:¹⁸

1. *att vara kvalitetsdrivande genom att identifiera och premiera den mest excellenta forskningen samt att premiera de lärosäten som engagerar sig så att forskningsresultaten kommer till användning i samhället*
2. *att visa att skattemedel som går till forskning används på ett ansvarsfullt sätt*
3. *att ta fram ett underlag för fördelning av basanslaget för forskning till universitet och högskolor.*

¹⁵ Högskolelagen 2009:45

¹⁶ Regeringens proposition 2012/13:30, s. 2

¹⁷ Vetenskapsrådet (2013)

¹⁸ Technopolis (2010)

En nyhet i REF14 var att man även inkluderade forskningens genomslag i kvalitetsutvärderingen. Higher Education Funding Council for England (HEFCE) gör följande definition av genomslag:

"an effect on, change or benefit to the economy, society, culture, public policy or services, health, the environment or quality of life, beyond academia".¹⁹

Vetenskapsrådet har följande definition av genomslag:

"Genomslag innebär i bred mening effekter av forskningen utanför akademien som i vissa sammanhang och på sikt kan innebära en konkret samhällspåverkan genom att forskningens resultat tillämpas för att åstadkomma sociala, ekonomiska, miljömässiga eller kulturella effekter. Med genomslag utanför akademien avses således att forskningsresultat sprids, vidareförädlas, kommersialiseras, patenteras, licensieras eller kommer till praktisk användning på annat sätt. Vetenskapsrådet vill understryka att begreppet här syftar på det genomslag som sker utanför akademien och inte på inomvetenskapliga effekter som exempelvis att forskningen bidrar till nya vetenskapliga metoder, ny teoribildning, ökad inomvetenskaplig kunskap eller att rapporterande enheter har en hög citeringsgrad."²⁰

Formas har följande definition:

"Med genomslag av forskningen menas en framgångsrik tillämpning av forskningsresultat för att åstadkomma sociala, ekonomiska, miljömässiga eller kulturella effekter. Genomslag är en översättning av engelskans "impact" och innebär alltså att forskningen även ska ha utomakademiska effekter och påverka samhället. Begreppet genomslag motsvarar närmast engelskans impact."²¹

Vi kan med intresse notera att de svenska definitionerna av genomslag ligger mycket nära den brittiska formuleringen med gemensamma utgångspunkten att genomslag sker utanför akademien, där "sociala, ekonomiska, miljömässiga eller kulturella effekter" är nyckelord som återkommer hos de ovan exemplifierade aktörerna.

¹⁹ Vetenskapsrådet (2013)

²⁰ Vetenskapsrådet (2014), s. 40

²¹ Formas (2014)

Erfarenheter av kvalitetsutvärderingar vid svenska lärosäten

En konsekvens av autonomireformen och universitetsledningars och styrelsers ökade ansvar för lärosätet är att behovet av utvärderingar har ökat för att kunna göra strategiska prioriteringar. Förutom att det sedan en tid tillbaka ställts krav från nationellt håll att forskningens kvalitet ska granskas har flera svenska lärosäten under det senaste decenniet genomfört egna kvalitetsgranskningar. Syftena och fokus för dessa granskningar har varierat något mellan lärosätena och vi har valt att lyfta fram några exempel som vi tycker är särskilt intressanta.

Exempel på syfte och mål för kvalitetsutvärderingar

Göteborgs universitet formulerade sitt syfte enligt följande:

Self-knowledge is important in all contexts, including research. Therefore, the Vice Chancellor of the University of Gothenburg, Pam Fredman, decided to commission an evaluation during 2010 of all research at the University and its conditions and requirements. A number of aims were stated, with the overall objective being to identify strengths and weaknesses in current and planned research at the University. The process was named the "Research Evaluation for Development of Research at the University of Gothenburg, 2010", or simply RED10.²²

Mälardalens högskola genomförde en utvärdering 2014 och den hade följande syften:²³

1. För en forskargrupp (inkl. den enskilde forskaren)

- Ge stöd i förbättringsarbetet genom att beskriva forskningsverksamheten, visioner för dess utveckling och diskutera dessa med en internationell panel
- Ge vägledning kring lämpliga framtida allianser och samarbeten, internt och externt
- Ge underlag för prioriteringar vid ansökningar om extern finansiering

2. För en akademi

- Erbjud akademivån stöd i dess arbete med att formulera forskningsplaner, göra prioriteringar etc.
- Främja förnyelse genom att upptäcka spirande och möjliga nya inriktningar för forskningen, även akademiöverskridande

3. För högskolan

- Identifiera och ge en gemensam bild av var högskolan har sina starka forskningsmiljöer och framgångsrika grupperingar, både befintliga och potentiella
- Erbjud ett externt framtaget bakgrundsmaterial som stöd för strategiska beslut för att stärka kvaliteten i forskningen
- Få fram ett av flera underlag för ställningstaganden inför den kommande forsknings- och utbildningsstrategin 2017-2020
- Genom att göra en egeninitierad utvärdering förbereda högskolan för kommande nationella forskningsutvärderingar som regeringen aviserat

²² Göteborgs universitet (2010), s. 7

²³ Mälardalens högskola (2014), s. 210

De syften som återges från Göteborg och Mälardalens högskola kan sägas gälla samtliga lärosäten. Det övergripande syftet med granskningarna är att fungera som en bas för lärosätets strategiska utvecklingsarbete. I Vetenskapsrådet rapport²⁴ framkom det att de utvärderande enheterna hade omöjliga förväntningar på vad utvärderingen skulle leda till vilket i sin tur gav upphov till besvikelse. Av den anledningen betonar man i rapporten vikten av att vara tydlig vad gäller syfte med utvärderingen och hur resultaten ska tas om hand.

Olika former av forskningsdokumentation för kvalitetsutvärderingar

Det finns flera olika modeller för utvärdering, exempelvis indikatorer, självvärdering, peer review och bibliometrisk analys. En annan form av dokumentation av forskningens kvalitet som har blivit högaktuell är fallstudier av forskningens genomslag. I fallstudierna är forskningens genomslag, användning eller nyttiggörande i det omgivande samhället i första rummet.

Vår genomgång visar att samtliga lärosäten använt sig av extern bedömning som huvudsaklig metod i sina utvärderingar. Metoden kompletteras med självvärderingar som innehåller olika former av kvantitativa data (personalsammansättning, lärarkategorier mm). Vanliga kriterier för att bedöma forskningens kvalitet är bibliometri och externa medel. Underlaget från bibliometri används på lite olika sätt i utvärderingarna. I de flesta fall har bibliometri används som underlag bland annat till de externa bedömningspanelerna. Indikatorer för att bedöma forskningens genomslag handlar bland annat om mobilitet, samarbeten med externa parter och andra externa aktiviteter. Tabell 1 nedan visar en översikt över lärosätenas bedömningsunderlag för kvalitetsutvärderingar.

Tabell 1. Översikt utvärderingar och bedömningsunderlag (sammanställningen baserat på lärosätenas utvärderingsrapporter):

Lärosäte	Årtal	Extern bedömning	Självvärdering	Indikatorer	Fallstudier
Uppsala	2007				
KTH	2008	X	X	X	
Lund	2008	X	X	X	
SLU	2009	X	X	X	
KI	2010	X	X	X	
Göteborg	2010	X	X	X	
Örebro	2010	X	X	X	
Uppsala	2011	X	X	X	
KTH	2012	X	X	X	X
Mittuniversitetet	2013	X	X	X	X
Skövde	2013	X	X	X	
Halmstad	2013	X	X	X	X
Mälardalen	2014	X	X	X	

²⁴ Vetenskapsrådet (2013)

KTH är år 2012 det första svenska lärosätet att använda sig av fallstudier med så kallad impact statement. En stor skillnad mellan KTH och Halmstad, Mittuniversitetet, Skövde är att de senare tar ett ytterligare steg då man inkluderar både vetenskaplig nytta och utomvetenskaplig påverkan/nytta i sina fallstudier. Tabell 2 är en sammanställning av mallar för fallstudier, den visar på mallarnas olika struktur.

Tabell 2. Struktur för fallstudier för dokumentation av forskningens genomslag.
Baserat på lärosätenas utvärderingsrapporter.

Tematiskt innehåll i mallen	REF2014	FORMAS	KTH	Halmstad MiUn Max 4 A4	LiU HU Max 1 A4
Forskningsområde		X	X	X	X
Angiven tidsperiod för genomslag	X		X	X	X
Sammanfattning av forskningens genomslag (typ av forskning, på vilket sätt den fått genomslag)	100 ord	150 ord	X		X
Redovisning av forskning som genomslaget bygger på	500 ord	500 ord	X	X*	X
Referenser till forskningen	6st	10st	X	X*	X
Beskriv genomslaget av forskningen (processen för hur forskningen har bidragit till genomslag, vem har fått nytta)	750 ord	750 ord		X*	X
Samarbetspartner eller andra som kan intyga genomslaget	10 referenter	10 referenter	X		X
Övrig information som lärosätet tycker att utvärderaren bör ha				X*	

*= detta är rubriker i lärosätenas mallar, men det finns ingen beskrivning eller närmare specifikation

Hur forskningens kvalitet och genomslag dokumenteras varierar. De flesta fall som vi studerat har inspirerats av och kopierat den modell Storbritannien tagit fram för sin kvalitetsutvärdering (REF2014). Den utgår från de tre parametrarna forskningens utfall, forskningens genomslag samt forskningsmiljön (se tabell 3 nedan).

Tabell 3. Aspekter som bedöms i REF och utgör ett underlag till kvalitetsprofilen för respektive lärosäte.

Bedömningsunderlag		
Output, forskningens utfall	Publikationer el dyl produkter (stringens, nytänkande samt betydelse, bibliometri)	Viktas till 65%
Impact, forskningens genomslag	Fallstudier (räckvidd och betydelse)	Viktas till 20%
Environment, forskningsmiljön	Kvantitativa data t.ex. personal, antal doktorsexamina, externa medel (vitalitet, hållbarhet)	Viktas till 15%

Värt att komma ihåg är att det brittiska systemet för forskningsfinansiering skiljer sig från det svenska. Basanslaget utgör cirka 30% av den totala forskningsbudgeten till lärosätena. Cirka 75% av basanslaget för forskning fördelas utifrån resultatet av REF-utvärderingen. Lärosätena avgör själva hur dessa medel ska fördelas internt. Vetenskapsrådet har sammanfattat resultaten²⁵ och de visar bland annat att det sker en koncentration av forskningsmedel till de stora etablerade lärosätena, att den kvalitetsdrivande effekten har avtagit med tiden samt att det skett en koncentration av forskningsmedel till de stora etablerade lärosätena samt att det är en kostsam aktivitet. På den positiva sidan lyfter Vetenskapsrådet fram att många lärosäten genomför egna förutvärderingar och att det utgör underlag för lärosätenas verksamhetsprioriteringar. I Storbritannien har, det enligt VR, bidragit till lärosätenas interna strategiarbete. Det har även skapats nya forskningsmiljöer samt bidragit till ett ökat fokus på forskningens genomslag som leder till en förändrad kultur på lärosätena där man i större utsträckning anstränger sig att visa på forskningens samhällspåverkan.

Den första svenska forskningsfinansierare som ställt krav på dokumentation av forskningens genomslag är Formas. Formas fick under 2014 ett regeringsuppdrag att analysera forskningen inom Formas ansvarsområden. Av den anledningen samlade myndigheten in information kring den forskningens genomslag. En del av Formas datamaterial kom att bestå av fallstudier av forskningens genomslag i samhället samt bibliometriska studier av forskningens resultat.²⁶ LiU var ett av de lärosäten som ombads skicka in fallstudier i mars 2015. Vi kan se att Formas i stort sett kopierat den brittiska modellen för att dokumentera forskningsgenomslag.

VRs förslag till forskningskvalitetsutvärdering och resursfördelning (FOKUS) skickades på remiss under 2015. Målet med den föreslagna modellen var att *"premiера och höja kvaliteten på den forskning som bedrivs på landets universitet och högskolor, samt verka för att forskning bidrar till samhällets utveckling. FOKUS ska kunna identifiera starka och svaga områden och möjliggöra jämförelser såväl mellan lärosäten och områden som över tid, både på nationell nivå och vid enskilda lärosäten"*.²⁷ Förslaget har mött stark

²⁵ Vetenskapsrådet (2013)

²⁶ Formas (2014)

²⁷ Vetenskapsrådet (2014)

kritik från såväl UKÄ²⁸ som enskilda lärosäten. I skrivande stund (2016) är det fortfarande oklart hur en slutlig modell för forskningsutvärdering kan komma att se ut.

Kvalitetsutvärdering vid Medicinska fakulteten – exempel från LiU

Flera av LiU:s forskningsmiljöer har genomfört kvalitetsutvärderingar under de senaste åren. Det finns även ett exempel på en fakultetsövergripande kvalitetsutvärdering som gjordes på den medicinska fakulteten under 2013 och 2014. Denna genomfördes på initiativ av Samverkansberedningen (som består av representanter från Region Östergötland och Linköpings universitet) och hade följande syften:²⁹

- *To identify excellent research groups and young researchers with very high scientific potential.*
- *To identify research areas and environments that*
 - *currently are of the highest international standard, how these may be strengthened, and suggest conditions for their continued development,*
 - *have the potential to develop towards the highest level of international research, and to determine what is necessary to ensure such development,*
 - *are not nationally competitive and that lack evident development potential,*
- *To identify research areas and environments that are currently missing or underdeveloped but could be considered essential for LiU/LiÖ*
- *To identify the need for infrastructural support that would facilitate development toward greater excellence.*

Arbetet med att planera och genomföra utvärderingen samordnades av fakultetens prodekan och tillika ordförande i Forsknings- och Forskarutbildningsnämnden vid Medicinska fakulteten. Utvärderingen omfattade totalt 189 forskare och sex forskningsområden. Sex expertpaneler bjöds in för att genomföra den externa delen av utvärderingen. Den dokumentation som expertpanelerna erhöll som underlag för utvärderingen innehöll bland annat dokument från de enskilda forskarna (CV, beskrivning av tidigare, nuvarande och planerad forskning, förteckning över erhållna forskningsanslag samt förteckning över publikationer), bibliometrisk data, rapporter från de olika strategiska forskningsområdena, förslag till nya forskningskonstellationer och andra typer av beskrivningar av utrustning, infrastruktur etc. Varje panel gjorde ett tvådagarsbesök på fakulteten under vilket de bland annat intervjuade ett antal personer, hade möten med ledningsfunktioner och forskningsområden. Expertpanelerna formulerade som ett resultat av ovanstående underlag ett antal generella rekommendationer inom följande områden: ³⁰

1. Ledarskap och organisation
2. Rekrytering och stöd till yngre forskare
3. Intern och extern finansiering
4. Internationalisering
5. Infrastruktur och core facilities
6. Strategiska forskningsområden samt förslag till nya forskningskonstellationer.

²⁸ UKÄ (2016)

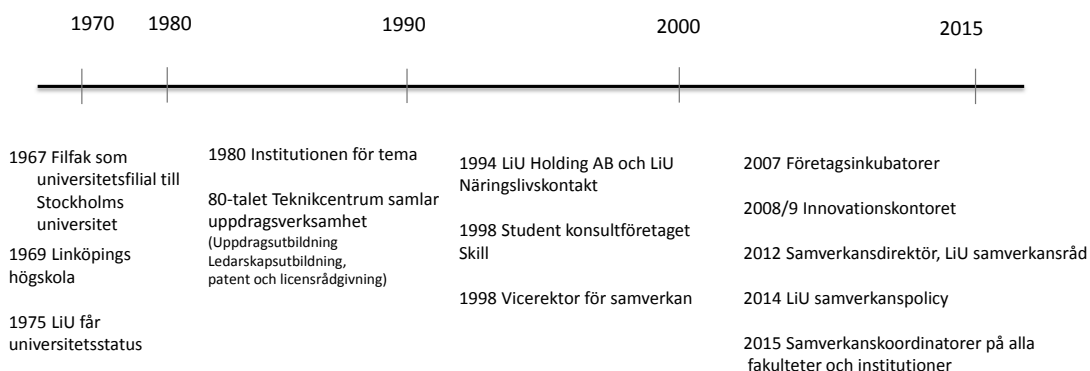
²⁹ RE14 Evaluation process and report format. Underlag från F. Elinder

³⁰ RE14 (2014) Report from the Expert Panels, s. 4ff

Utvärderingen kom att ligga till grund för fakultetens prioriteringar inför 2015. Ur ett verksamhetsutvecklingsperspektiv fick utvärderingen tydliga konsekvenser för fördelning av fakultetsanslag då samverkansberedningen beslutade att utifrån detta prioritera fyra strategiska områden.

Några milstolpar i LiUs samverkanshistoria

Följande avsnitt är en kortfattat och översiktlig beskrivning av LiUs framväxt och samverkansarbete. Vi har valt att skildra utvecklingen från år 1969 då Linköpings högskola inrättades. LiU fick universitetsstatus 1975. För en utförligare beskrivning se till exempel Knuthammar och Reksten. Några händelser i LiUs historia när det gäller samverkan presenteras i Figur 4.

Figur 4. Milstolpar inom samverkan vid Linköpings universitet

När högskolan inrättades var LiU en filial till Stockholms universitet och omfattade utbildningar inom teknik- och medicin. De regionala förhoppningarna på det nya lärosätet var stora bland annat från företag och landsting. Vårdutbildningarna knöts till det regionala hälsouniversitetet och ingenjörsutbildningarna till Linköpings Tekniska högskola (LiTH).

Vid LiU rådde en nybyggeranda som drog till sin många unga forskare som hade svårt att erhålla fasta anställningar vid de etablerade lärosätena. Eftersom organisationens struktur inte var självklar fanns det utrymme för kreativa lösningar vad gäller ämnen, innehåll och upplägg. Ett exempel är inrättandet av nya tvärvetenskapliga ämnen som datavetenskap och skapandet av en ny unik civilingenjörutbildning i datateknik (1974). Ett senare exempel på denna kreativitet är etableringen av en ny forskningsorganisation med teman (1979) som skulle vara både av inomvetenskaplig betydelse och ha samhällsrelevans men vara fristående och inte direkt sammanknuten med utbildningen.

I mitten av 1980-talet infördes en gemensam organisation för landstings- och kommunal vårdutbildning. Pedagogisk förnyelse med PBL präglar undervisningen och LiU var först i världen med lärarledda undervisningsavdelningar där studenter möter patienter. 1986 startar den första fullständiga läkarutbildningen och Hälsouniversitetet bildades.

Många företag men även kommunen såg värdet av att samarbeta med LiUs forskare och efterfrågade därför möjligheter till att etablera sig i universitets närområde. År 1983 grundade Linköpings kommun Mjärdevi Science Park. Teknikparken var tänkt att fungera som en mötesplats mellan forskare och företag. Ericsson och Nokia var tidiga att etablera sig i Mjärdevi. Idag (2016) finns det över 300 företag i Mjärdevi och dessa sysselsätter över 6 000 personer.

I mitten av 1990-talet utökades verksamheten i Norrköping till att omfatta ett större campus. Det skedde i spåren av en rad nedläggningar av industrier. Regeringen gjorde då en satsning vilket bland annat resulterade i en kraftig utbyggnad av utbildning och forskning vid Campus Norrköping.

LiU och samverkan med det omgivande samhället

Som redan nämnts såg LiU tidigt värdet av samverkan mellan utbildning/forskning och det omgivande samhället. För att främja samverkan inrättades tidigt funktioner för att stödja samverkansarbetet. Initialt var stödfunktioner för samverkan centraliserat till universitetsförvaltningen och fakulteterna. Under tidigt 1980-tal startade LiTH Teknikcentrum med syfte att samla uppdragsverksamheten. Senare kom denna stödfunktion att växa till att även omfatta uppdragsutbildning, ledarskapsutbildning samt patent- och licensrådgivning.³¹

LiU fortsatte den inslagna vägen och under 1990-talet bildades LiU Näringslivskontakt och LiU Holding men även studentkonsultbolaget SKILL. Samverkan är en mångfacetterad verksamhet och omfattar både personal och studenter inom utbildning och forskning. En vicerektor för samverkan inrättas 1998.

Sedan dess har vissa stödfunktioner flyttats till LiU Holding. Samverkan har vid Linköpings universitet av tradition varit forskardrivet men de senaste årens fokus på kvalitetsutvärderingar av forskningen kopplat till omfördelning av basanslag har medfört att samverkan kommit att bli en tydligare ledningsfråga. Det har bland annat lett till att universitetet utformat en samverkansorganisation med stödstrukturer på olika organisatoriska nivåer, som exempelvis fundraisingverksamhet, innovationskontor och samverkansråd.

³¹ Information från Göran Hessling, universitetsråd LiU.

LiU initierade sin fundraisingverksamhet under 2004. Syftet var att uppmuntra till ett utökat samarbete med företag, stiftelser och privatpersoner som ville investera i universitetets forskning och utveckling. Under 2009 grundades "LiU fund of U" för alumner som vill stödja sitt gamla universitet. Samma år grundades Innovationskontoret i syfte att bedriva innovationsrådgivning till forskare och studenter vid LiU.

År 2012 inrättades det vid LiU strategiska råd för områdena utbildning, forskning samt samverkan. Syftet med det strategiska samverkansrådet var att utveckla det strategiska samverkansarbetet. Sedan 2015 har samverkansrådet fått nya direktiv och delvis ändrade former och benämns LiU Samverkansråd. Rådet leds av vicerektor för samverkan tillsammans med samverkansdirektören som huvudföredragande. Under 2014 sjösatte LiU också ett verksamhetsutvecklingsprojekt, med syfte att utveckla modeller för att dokumentera och synliggöra samverkan inom forskning och utbildning samt vidareutveckla stödstrukturer. Detta kallades LiUs policy för strategisk samverkan (LiPSS). Detta skedde samtidigt som LiU deltog i ett antal nationella utvecklingsprojekt inom samverkan på initiativ av VINNOVA. Samma år fattade LiU beslut om en samverkanspolicy. Denna policy definierar och tydliggör LiUs syn på samverkan:

Samverkan vid LiU är de relationer vi har och de aktiviteter vi genomför tillsammans med aktörer från det omgivande samhället i syfte att aktivt bidra till att sprida och nyttiggöra kunskap, stärka varandras utveckling och attraktivitet och därigenom öka kvalitén i vår forskning och utbildning.³²

I samverkanspolicyen synliggörs även LiUs mål med samverkan med det omgivande samhället:³³

Mål

Vårt huvudmål är att bedriva samverkan så att positiva, bestående och värdefulla effekter uppnås för alla parter. Grundläggande strategier för måluppfyllelse är:

- *Ett ramverk för hur samverkan dokumenteras och följs upp*
- *Ledningsverktyg och incitament, på såväl organisations- som individnivå, som stimulerar och belönar ett framgångsrikt samverkansarbete*
- *En affärspolicy och etiska riktlinjer kring grundläggande rättigheter som t.ex. rätten att forska fritt, publicera, idka bisyssla samt skydda forskningsresultat immaterialrättsligt.*

För att ytterligare stärka samverkansorganisationen inrättades 2014 stödfunktioner på varje fakultet och institution i form av samverkanskoordinatorer. Syftet var att lyfta samverkansfrågan på verksamhetsnivå och underlätta informationsflödet mellan olika organisationsnivåer och aktörer.

³² LiU samverkanspolicy (2014)

³³ LiU samverkanspolicy (2014)

Forskningsmiljöernas önskemål om stöd för forskningsamverkan

Under 2014 gjordes intervjuer med ett antal vetenskapliga ledare/föreståndare för forskningsmiljöer vid LiU. Syftet med dessa intervjuer var att inventera och analysera deras erfarenheter av samverkan. Vid dessa intervjuer framkom det att flera av miljöerna önskar ökat stöd från universitetet när det gäller samverkansarbetet.

De centrumbildningar och forskningsmiljöer som intervjuades var utvalda för att de har lång erfarenhet av samverkan med det omgivande samhället och för att de utvecklats och initierats baserat på samverkan mellan universitetet och olika samhällsaktörer. Det betyder också att om man jämför dessa centrumbildningar med traditionella institutioner på universitetet har de tydligare drivkrafter och incitament att samverka. Då intervjuerna genomfördes höll de nationella forskningsfinansiärerna på att diskutera hur forskningens kvalitet och genomslag skulle dokumenteras och utvärderas, men vid den tidpunkten fanns inga framtagna modeller för detta och diskussionerna kring detta hade ännu inte riktigt tagit fart. Forskningsledarna var dock väl medvetna om diskussionerna kring forskning, dess genomslag och eventuella framtida utvärderingar. Flera var positivt inställda till dessa utvärderingar och tycker att det är bra att få erkännande för samverkansaktiviteter.

När det gäller begreppet samverkan är det något som sällan diskuteras som fenomen vid forskningsmiljöerna, samverkan är redan väl integrerat i deras verksamhet. Dock var det få som gjorde systematiska dokumentationer och uppföljningar av sin samverkan. Det som flera såg som en utmaning var att nå ut med information om sin verksamhet och sina resultat. Det finns sällan interna resurser för kommunikation etc. Flera önskade att det fanns ett tydligare stöd från universitetet på den punkten. Vidare upplevde flera att det övergripande universitetscentrala arbetet med samverkan var otydligt och man tyckte att samverkansorganisationen var osynlig i kärnverksamheten.

Som organisatorisk modell uppmuntrar centrumbildningarna till samverkan och de har varit lyckosamma vad gäller både utbildnings- och forskningsamverkan.³⁴ Man är från början tvungen att hantera finansierarens krav på medfinansiering samtidigt som det innebär organisatoriska utmaningar då man sammanför forskare från olika institutioner.

Vi kan konstatera att forskningsamverkan ofta inleds och utvecklas på individnivå, personberoendet är stort och drivkraften är att många forskare ser kommande finansieringsmöjligheter.³⁵ Forskningsmiljöer får på så sätt möjlighet att växa underifrån.

Workshop kring forskningsamverkan

För att återkoppla det arbete som bedrivits inom LiPSS-projektet men även inom några av de nationella VINNOVA-projekten genomfördes i februari 2016 en workshop. Där deltog representanter från de forskningsmiljöer vid LiU som intervjuades under 2014, samt representanter från några av LiUs stödfunktioner. Syftet var att presentera projektresultat men också att diskutera vilket stöd för

³⁴ Ramsten & Snickars (2015) samt Åström & Melin (2015)

³⁵ Åström & Melin (2015)

samverkan som forskningsmiljöerna efterfrågar; vilka är utvecklingsområdena inom samverkan och vad finns det för hinder och möjligheter i och med detta.

Några av de teman och önskemål som kom upp under diskussionerna kan sammanfattas i följande punkter:

- Kommunikation med omgivande samhället blir allt viktigare för forskningsmiljöerna
- LiU måste bli öppnare och tillgängligare, en funktion som kompetensförmedlare
- LiU alumner som resurs
- Professionellt stöd till uppbyggnad av centrumbildningar/forskningsmiljöer med tydliga lärandeprocesser
- Synliggöra och mäta forskningsfinansiering från fler aktörer
- Basanslag för kunskapsspridning i tjänsten
- Interna belöningsystem där samverkan ger meritvärde
- Ekonomi och frågor kring fundraising och forskningsfinansiering
- Flaskhalsar vid avtal

Resultatet från workshopen kommer att följa med in i det fortsatta utvecklingsarbetet kring samverkan för att vidareutveckla och vässa stödprocesserna kring forskningssamverkan vid LiU.

Förslag till frågor för vidare diskussion kring forskningssamverkan vid LiU

LiU har alltid varit framstående i att samverka med det omgivande samhället. Med nya krav från regering och forskningsfinansiärer om att dokumentera och utvärdera forskningen och dess genomslag behöver vi diskutera hur vi vid LiU kan uppfylla kommande nationella kraven samtidigt som det bidrar till att utveckla verksamheten. I den här rapporten har vi samlat erfarenheter som kan hjälpa oss i det fortsatta utvecklingsarbetet kring forskning och dess genomslag.

Några av de frågeställningar som vi ser ett behov av att diskutera vidare är följande:

1. Hur vill vi att LiUs samverkansarena ska se ut? (horisontell och vertikal interaktion)
2. Hur för vi en dialog om förutsättningar för samverkan?
3. Hur ser vi till att dokumentation och utvärderingar bidrar till verksamhetsutvecklingen?
4. Vilket stöd för samverkan efterfrågas av LiUs forskningsmiljöer? (olika ämnen behöver olika stöd)
5. Hur hanterar LiU forskningsmiljöernas olika önskemål och förutsättningar för samverkan?

Källmaterial

Anaya-Carlsson, K & Lundberg, M. (2014). Resultat från 18 VINN Excellence Center redovisade 2012. Sammanställning av enkätresultaten. VINNOVA, Stockholm.

Andrén, C-G. (2013). Visioner, vägval och verklighet. Svenska universitet och högskolor i utveckling efter 1940. Nordic Academic Press, Falun.

Benner, M & Sörlin, S. (2015). Samverkansuppgiften i ett historiskt och institutionellt perspektiv. VINNOVA, Stockholm.

Formas. (2014). Reviderade instruktioner för medverkan i Formas analysuppdrag. Daterad 2014-12-10.

Göteborgs universitet. (2010). RED10 Research Evaluation Reports from the evaluation of all research at the University of Gothenburg

Higher Education Funding Council for England m fl. (2010). Research Excellence Framework impact pilot exercise: Findings of the expert panels. A report to the UK higher education funding bodies by the chairs of the impact pilot panels. 2010. REF Research Impact Pilot Exercise Lessons-Learned Project: Feedback on Pilot Submissions. Final report. Technopolis.

Higher Education Funding Council for England. (2014). REF 2014: The results. Nerladdad från Hefce. Högskolelagen, 1992:1434, 1 kap. 2-3 §. Utbildningsdepartementet, Stockholm.

Högskolan i Halmstad. (2013). ARC13 Assessment of Research and Coproduction. Reports from the assessment of all research at Halmstad University 2013

Högskolan i Skövde. (2013). Assessment of Research and Collaboration 2013 - ARC13.

Högskoleverket. (2001). Utveckling av högskolans samverkansuppdrag. Högskoleverket, Stockholm.

Högskoleverket. (2004). Högskolan samverkar. Högskoleverket, Stockholm.

Karolinska Institutet. (2010). ERA 2010 External Research Assessment Karolinska institutet.

Knuthammar, C., Hjorth Reksten, E. (2013). LiU – Ungt universitet på väg. Berättelser. Bilder. Verkligheter. LiU-tryck.

Kungliga Tekniska högskolan. (2008). Focusing on quality. International research assessment exercise 2008. KTH University Administration.

Kungliga Tekniska högskolan. (2012). RAE2012. KTH Research Assessment Exercise. KTH University Administration

Kasperowski, D & Bragesjö, F. (2011). Bilda och samverka – om införandet, implementering och förändring av universitetets tredje uppgift 1977-1997. Göteborgs universitet.

Lidhard, J & Petrusson, U. (2012). Forskning och innovation – statens styrning av högskolans samverkan och nyttiggörande. Regeringskansliet, Stockholm.

Linköpings universitet. (2016). Remissuttrande FOKUS. Dnr LiU 2015-01780.

Linköpings universitet. (2014). Samverkanspolicy. Dnr LiU 2014-00798.

Linköpings universitet. (2014). RE14. Report from the Expert Panels. Hälsouniversitetet, Linköpings universitet. Dnr LiU 2013-01518.

Lunds universitet. (2008). Research Quality Assurance for the Future – RQ08. A Quality Review of Research at Lund University 2007/08.

Mittuniversitetet. (2013). Forskningsutvärderingen ARC 13.

Mälardalens högskola. (2014). MER14 MDH:s Evaluation for improved Research quality Research evaluation conducted at Mälardalen University in 2013-14.

Petrusson, U. (2015). Forskning och nytta. Tre Böcker, Göteborg.

Ramsten, AC., Snickars, F. (2015). Lärosätenas organisering av samverkan och modeller för resursfördelning. Linköping University Interdisciplinary Studies 20

Ramsten, AC. (2014). Kunskaper som byggde samhället. En fallstudie av förutsättningar för lärande vid teknikskiften inom processindustrin. Acta Universitatis Gothoburgensis, Göteborg.

Regeringens proposition 2012/13:30 Forskning och innovation. Regeringskansliet, Stockholm.

Regeringens proposition 1992/93, Högre utbildning för ökad kompetens. Regeringskansliet, Stockholm.

Sveriges lantbruksuniversitet. (2009). KoN09 Evaluation of Quality and Impact at SLU.

SOU 1996:70. Samverkan mellan högskolan och näringslivet.

SOU 2005:48. Ett utvecklat resurstilldelningssystem för högskolans grundutbildning.

SOU 2007:81. Resurser för kvalitet.

Technopolis. (2010). REF Research Impact Pilot Exercise Lessons-Learned Project: Feedback on Pilot Submissions. Final report.

Universitetskanslerämbetet. (2016). Remissyttrande FOKUS 131-403-15. Stockholm.

Universitetskanslerämbetet. (2014). Årsrapport 2014:7. Stockholm.

Uppsala universitet. (2011). Kvalitet och Förnyelse 20122 (KoF11). An overall evaluation of research at Uppsala University 2010/2011.

Vetenskapsrådet. (2015). Forskningens framtid! Reformen inom forskning och forskarutbildning 1990-2014. Stockholm.

Vetenskapsrådet. (2014). Modell för fördelning av forskningsresurser till lärosäten - FOKUS, daterad 2014-12-31. Stockholm.

Vetenskapsrådet. (2013). Kartläggning av olika nationella system för utvärdering av forskningens kvalitet – förstudie inför regeringsuppdraget U2013/1700/F. Stockholm.

Vico, EP, Hellström, T, Fernqvist, N, Hellsmark, H, Molnar, S. (2014). Universitets och högskolors samverkansmönster och dess effekter. VINNOVA, Stockholm.

VINNOVA. (2013). Beviljade ansökningar Universitets och högskolors strategiska utveckling av samverkan 2013 steg 2.

VINNOVA. (2013). Årsredovisning 2013. Stockholm.

VINNOVA. (2014). Beviljade ansökningar Universitets och högskolors strategiska utveckling av samverkan och verifiering 2014.

VINNOVA. (2015). Modell för utvärdering av samverkan - Pilot, daterad 2015-02-05.

Åström, T, Melin, G, m.fl. (2015). Långsiktig utveckling av svenska lärosätens samverkan med det omgivande samhället. Effekter av forsknings- och innovationsfinansiärers insatser. VINNOVA, Stockholm.

Örebro universitet. (2010). ÖRE2010 Örebro Research Evaluation Utvärdering av forskningen vid Örebro universitet.

Linköpings universitet (LiU) är ett av Sveriges större lärosäten och som tillhör dem som erbjuder flest utbildningsprogram med inriktning mot en profession, som läkare, lärare, civilekonom och civilingenjör. LiU bedriver forskning inom en rad olika områden och här finns internationellt starka forskningsmiljöer inom till exempel nya material, IT och handikappvetenskap. Sedan starten har LiU en stark tradition av att samverka med det omgivande samhället.

Som ett led i att utveckla samverkansuppdraget har vi de senaste åren deltagit i en rad olika nationella projekt finansierade av VINNOVA, men också parallellt drivit ett eget utvecklingsprojekt LiPSS (LiUs Policy för Strategisk Samverkan) som rör ledning, organisation samt forsknings- och utbildningssamverkan. Följande delrapport **Forskningssamverkan i politik och praktik** ingår som en fristående rapport inom ramen för detta LiPSS-projekt.

Peter Värbrand
Vicerektor samverkan